

**KRIMINALISTIČKO OPERATIVNO POSTUPANJE U OTKRIVANJU
KRIVIČNIH DJELA ORGANIZOVANOG KRIMINALITETA SA
OSVRTOM NA SUDSKE PRESUDE**

**CRIMINALIST OPERATIONAL PROCEDURE IN DETECTING
CRIMINAL OFFENSES OF ORGANIZED CRIMINALITY WITH
REFERENCE TO COURT JUDGMENTS**

Pregledni znanstveni članak

*Dr. Zoran Kovačević**

*Doc. dr. Zoran Lakić**

*Ljubomir Kuravica**

Sažetak

Organizovani kriminal odnosi se na aktivnosti koje imaju mnoge osobine redovnog poslovanja, ali su u stvari nezakonite. On najčešće obuhvata ilegalno kockanje, prostituciju, krađu na veliko, reketiranje i druge nezakonite aktivnosti. Suprostavljanje organizovanom kriminalu, pojednostavno gledano, je borba državnih – vladinih institucija, tj, legalnog – zvaničnog pravnog sistema koji poštuje propise – pozitivne zakone i međudržavne ugovore protiv veoma organizovanih lica i grupa ilegalnog sistema koji bez ikakvih ustezanja i skrupula nastoje što prije, tajnije i ne birajući sredstva ostvariti cilj – planiranu materijalnu dobit. U teorijskom dijelu istraživanja ovog naučnog rada uz primjenu metoda analiza sadržaja, komparativnih metoda, analize i dedukcije obrađena je oblast kriminalističke operative, definisani su pojam i oblici suprostavljanja organizovanom kriminalitetu, izvršena je analiza sudskih presuda za 2020, 2021. i 2022. godinu po krivičnim predmetima koja su imala obilježja organizovanog kriminaliteta, nakon čega je sačinjen zaključak.

Ključne riječi: Organizovani kriminal, policija, krivično djelo, presude.

* Visoka poslovno tehnička škola Doboj. e-mail: zoran.kovacevic@dkpt.gov.ba

* Viktorija Internacionalni Univerzitet Mostar. e-mail: zoran.lakic77@gmail.com

* Ministarstvo sigurnosti BiH. e-mail: ljubomir.kuravica@msb.gov.ba

Abstract

Organized crime refers to activities that have many characteristics of regular business, but are in fact illegal. It usually includes illegal gambling, prostitution, wholesale theft, racketeering and other illegal activities. Opposing organized crime, simply speaking, is the struggle of state - governmental institutions, i.e., the legal - official legal system that respects regulations - positive laws and interstate agreements against highly organized persons and groups of the illegal system who, without any reservations or scruples, strive as soon as possible, secretly and not choosing the means to achieve the goal - the planned material profit. In the theoretical part of the research of this scientific paper, with the application of the methods of content analysis, comparative methods, analysis and deduction, the field of criminal operations was dealt with, the concept and forms of combating organized crime were defined, and an analysis of the court verdicts for 2020, 2021 and 2022 by criminal cases that had characteristics of organized crime, after which a conclusion was made.

Keywords: Organized crime, police, criminal offense, judgments.

1. OBLICI SUPROSTAVLJANJA ORGANIZOVANOM KRIMINALITETU

Protiv organizovanog kriminaliteta borba može biti efikasna jedino ako se realno sagleda njegovo pravo mjesto u društveno-ekonomskom i političkom sistemu zemlje i ako svi nadležni organi sa državom na čelu djeluju organizovano, sa jasnom predtavom da se ne radi o pojedinim kriminalcima, već da su u pitanju oblici organizovanog kriminaliteta koji imaju svoje korijene upravo u tom sistemu i da je u toj borbi nužno suočavanje sa svim njegovim elementima, iz čega se može konstantovati da primjena samo preventivnih mjera ne može da dovede do njegovog efikasnog suzbijanja (Korajlić, Šuperina, Selimić, 2020). U radu na sprječavanju i otkrivanju oblika organizovanog kriminaliteta nužna je međusobna saradnja organa unutrašnjih poslova, kao i saradnja sa drugim organima otkrivanja, nadzora i kontrole i tužilaštvima, uz primjenu naučnih i

praktičnih metoda i adekvatnog korišćenja dostignuća pojedinih prirodnih i tehničkih nauka u sklopu kriminalističkih metoda.

Uspješno suprostavljanje organizovanom kriminalitetu u uslovima koji su aktuelni u našem društvenom-političkom i ekonomskom životu podrazumijeva tri faze. Prvu, koja je u najvećem obimu preventivnog karaktera, u kojoj učestvuje država sa svim nadležnim državnim, društvenim i drugim organima i subjektima s ciljem otklanjanja uslova koji pogoduju nastojanju i razvoju organizovanog kriminaliteta i ukazivanje na njegove prve pojavne oblike. Druga faza sastoji se u operativnoj djelatnosti organa unutrašnjih poslova i drugih nadležnih organa na identifikaciji postojećih oblika organizovanog kriminaliteta i preduzimanju kriminalističkih radnji i mjera s ciljem otkrivanja, razjašnjavanja i dokazivanja konkretnih krivičnih djela organizovanog kriminaliteta. Ova faza podrazumijeva otkrivanje učinilaca krivičnih djela organizovanog kriminaliteta i obezbjeđenje takvih dokaza koji će garantovati dalji tok krivičnog postupka. Pojam represije (lat. Reprimere – potisnuti, potiskivati, suzbiti) znači kaznenu mjeru, sredstvo prisile, sprečavanje, obuzdavanje, suzbijanje, prigušivanje; u krivičnom pravu pod represijom podrazumijevamo akciju kojom se reagira na neko učinjeno ili neko nastalo zlo. U borbi sa kriminalitetom represija obuhvaća reagiranje društva na već učinjena krivična djela primjenom kazni i drugih krivičnih sankcija. (Šeparović, 1987). Najčešće metode rada policiju u praksi su blokada i racija. Blokada je složena operativno-taktička mjera i dobro planirana i organizirana operativno taktička radnja ili ograničenje kretanja osoba i vozila određeno vrijeme na određenom prostoru. (Modly, Korajlić, 2002).

Racija je policijsko-taktička radnja u kojoj je inkludirana blokada, a koja se preduzima kada je za neophodno potrebno vrijeme blokade potrebno ograničiti kretanje na određenom prostoru ili u objektu (Korajlić, Selimić, 2015), kako bi se izvršilo utvrđivanje istovjetnosti svih zatečenih lica, zatim izvršio pregled sumljivih lica, prostora i prostorija, te ukoliko se ukaže opravdana potreba, određena lica privela u organe policije radi dalje kriminalističke obrade, a pronađeni predmeti privremeno oduzeli u svrhu dokazivanja krivične odgovornosti. (Bojanić, 2002.). Treća faza borbe protiv organizovanog kriminaliteta obuhvata krivični progon učinilaca i presuđenje, što spada u nadležnost tužilaštva i suda. Sigurno je da ova faza podrazumijeva efikasnost krivičnog postupka i oštru kaznenu politiku. Treba

istaknuti činjenicu da su novim krivičnim procesnim zakonodavstvom u Bosni i Hercegovini uvedene, po prvi put, posebne istražne radnje, koje omogućuju efikasniju operativnost i prikupljanje ključnih dokaza za predmetna lica i organizovane kriminalne grupe. Radi se o sljedećim radnjama (Korajlić, Šuperina, Selimić, 2020):

1. nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija
2. pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjenje podataka
3. nadzor i tehničko snimanje prostorija
4. tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta
5. prikriveni istražitelj i informator
6. simulirani otkup i simulirano davanje potkupine
7. nadzirani prijevoz i isporuka predmeta krivičnog djela. (Petrović, 2004.).

2. PRESUDE PO GODINAMA (2020., 2021. i 2022.)

Krivično djelo	2020.	2021.	2022.	Ukupno presuda
Pranje novca	100	35	11	146
Izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanje na upotrebu sredstava za falsifikovanje	6	2	6	14
Droge	311	412	299	1.022
Trgovina ljudima	0	1	0	1
Navođenje na prostituciju	1	3	1	5
Otmica	1	/	1	2
Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije	2	3	3	8
Terorizam	/	/	/	/
Finansiranje terorističkih djelatnosti	/	/	/	/
Upoznavanje djeteta sa pornografijom	1	1	2	4
Međunarodno vrbovanje radi prostitucije	/	/	/	/

Proizvodnja, posjedovanje i prikazivanje dječije pornografije	/	/	1	1
Krijumičarenje ljudi	8	9	2	19
Zasnivanje ropskog odnosa i prevoz osoba u ropskom odnosu	/	/	/	/
UKUPNO PRESUDA	430	466	326	1.222

Tabela br. 1 Izvještaj iz Središnje baze podataka o počinjenim teškim kaznenim djelima u BiH u 2022. godini. Ministarstvo pravde BiH

U središnjoj bazi podataka o presuđenim predmetima za sva krivična djela za koja se vodi centralizacija u razdoblju 2020-2022. godina, a kako je prikazano u navedenoj tabeli, evidentirane su 1.222 presude. U 2022. godini dostavljeno je ukupno 326 presuda. Od ovog broja, za krivično djelo „pranje novca“ dostavljeno je 11 presuda, za krivična djela „navođenje na prostituciju“ dostavljena je 1 presuda, te za krivično djelo „upoznavanje djeteta sa pornografijom“ dostavljene su 2 presude. Za krivično djelo „izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanje na upotrebu sredstava za falsifikovanje“ dostavljeno je 6 presuda, a najveći broj presuda, kao i svake godine, doneseno je za krivična djela „neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga“ i „omogućavanje uživanja opojnih droga“ i isti je iznosio 299 presuda. Ministarstvu pravde u 2021. godini dostavljeno je 466 presuda. Za krivično djelo „iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije“ dostavljene su 3 presude dok je za krivično djelo „pranje novca“ dostavljeno 35 presuda. Za krivično djelo „trgovina ljudima“ dostavljena je 1 presuda a za „izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanja na upotrebu sredstava za falsifikovanje“ dostavljene su 2 presude, dok je za „krijumčarenje ljudi“ dostavljeno 9 presuda. Najveći broj presuda dostavljenih u prethodnoj godini odnosio se na krivična djela „neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga“ i „omogućavanje uživanja opojnih droga“ i isti je iznosio 412 presuda.

U 2020. godini dostavljeno je 430 presuda. Za krivično djelo „iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije“ dostavljene su 2 presude, a za krivično djelo „krijumčarenje ljudi“ dostavljeno je 8 presuda,

te 1 presuda za krivična djela „navođenje na prostituciju“. Za krivično djelo „izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanje na upotrebu sredstava za falsifikovanje“ dostavljeno je 6 presuda, dok je za „pranje novca“ dostavljeno 100 presuda. Najveći broj presuda dostavljeno je za krivična djela „neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga“ i „omogućavanje uživanja i opojnih droga“ i isti je iznosio 311 presuda. Za 3 godine izvještajnog razdoblja za krivično djelo „pranje novca“ ukupno je dostavljeno 146 presuda. U 2020. godini dostavljeno je 100 presuda što je 68%, u 2021. godine dostavljeno je 35 presuda što je 24 %, a u 2022. godine dostavljeno je 11 presuda što je 8% od ukupnog broja dostavljenih presuda u ove tri godine. Navedeni, kako brojevi tako i postotni podaci ukazuju da za krivično djelo „pranje novca“ u 2020. godini bio u najvećem broju.

Za krivično djelo „izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanje na upotrebu sredstava za falsifikovanje“ ukupno je dostavljeno 14 presuda. Od tog broja u 2020. godini 6 presuda ili 43%, u 2021. godini 2 presude ili 14% i u 2022. godini 6 presuda ili 43%.

Za krivično djelo u vezi zloupotrebe opojnih droga za razdoblje koje se analizira registrovano je 1.022 presude. U 2020. godini dostavljeno je 311 (31%) presuda, 2021. godine dostavljeno je 412 (40%) presuda, te u 2022. godini 299 presuda je dostavljeno što je u postocima 29%. Kao i u dosadašnjim izvještajima od 2007. godine, krivična djela koja se odnose na zloupotrebu opojnih droga uvijek su bila u porastu, dok su u 2022.godini u padu.

Za krivično djelo „trgovine ljudima“ prema raspoloživim podacima, a za izvještajno razdoblje 2020-2022. godine, nije dostavljena ni jedna presuda u 2020., u 2021. godini dostavljena je 1 presuda, te u 2022. godini nije dostavljena niti jedna presuda.

U analiziranom izvještajnom razdoblju, za krivično djelo „navođenje na prostituciju“, u 2020 dostavljena je 1 presuda, u 2021. godini dostavljene su 3 presude, dok je u 2022. godini dostavljena 1 presuda. Iz navedenoga se vidi da je dostavljen mali broj presuda, što ne znači da nije potrebno aktivno praćenje i blagovremeno suprotstavljanje i borba protiv ovog teškog oblika kriminala.

Za krivično djelo „otmica“ u ove 3 godine dostavljene su ukupno 2 presude, od čega je u 2020.godini dostavljena 1 presuda, u 2021. nije dostavljena niti jedna presuda, a u 2022. godini dostavljena je 1 presuda.

Za krivično djelo „iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije“, u ove tri godine dostavljeno je ukupno 8 presuda. U 2020. godini 2 presude (25%), u 2021. godini 3 (37,5%) presuda, te u 2022. godini 3 (37,5%).

Za krivično djelo „upoznavanje djeteta sa pornografijom“ za izvještajno razdoblje od 2020.-2022. godine dostavljene su ukupno 4 presude. U 2020. i 2021. godini dostavljena je po 1 presuda, dok je u 2022. godini dostavljene 2 presude.

Za krivično djelo „proizvodnja, posjedovanje i prikazivanje dječje pornografije“ u 2020. i 2021. godini nije dostavljena niti jedna presuda, dok je u 2022.godini dostavljena 1 presuda.

Za krivično djelo „krijumčarenje ljudi“ u ove 3 godine dostavljeno je ukupno 19 presuda, od čega je u 2020.godini dostavljeno 8 presuda, u 2021.godini 9 presuda, a u 2022.godini 2 presude. Cijeneći podatke koji se nalaze u gore prikazanoj tabeli može se zaključiti da se u razdoblju 2020-2022. godina najveći broj presuda odnosio na krivična djela „neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga“ i „posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga“, odnosno 1.022 (84%) presuda, dok je za sva druga djela bilo 200 presuda (16%).

2.1. Broj predmeta iskazan po sudovima u 2022. godini

Podaci koji slijede u tabeli ukazuju na broj presuđenih predmeta za krivična djela za koja se članom 407. ZKP BiH predviđa centralizacija podataka, procesuirano pred sudovima u Bosni i Hercegovini u skladu sa nadležnostima propisanim zakonima o sudovima:

Godina	Sudovi				
	BiH	FBiH	RS	BDBiH	Ukupan broj predmeta
2020.	32	250	142	6	430
2021.	21	365	68	12	466
2022.	16	262	46	2	326
Ukupan broj predmeta	69	877	256	20	1.222

Tabela br. 2 Izvještaj iz Središnje baze podataka o počinjenim teškim kaznenim djelima u BiH u 2022. godini. Ministarstvo pravde BiH

Ukupan broj završenih, odnosno pravomoćnih predmeta pred svim sudovima u Bosni i Hercegovini, a koji su dostavljeni Ministarstvu pravde BiH u 2022. godini za navedena kaznena djela iznosi 326. Pred Sudom BiH za tri godine izvještajnog razdoblja procesuirano je 69 predmeta. Pred sudovima na području Federacije BiH u ovom izvještajnom razdoblju od tri godine ukupno je procesuirano 877 predmeta, odnosno oko 72% predmeta od ukupnog broja evidentiranih predmeta za navedene godine. Ovako veliki broj pravomoćnih presuda na području Federacije BiH objašnjava se činjenicom da KZ FBiH samo posjedovanje opojnih droga inkriminira kao krivično djelo, što nije slučaj u Krivičnom zakoniku Republike Srpske i Krivičnom zakonu Brčko distrikta BiH. Pred sudovima na području Republike Srpske za izvještajno razdoblje od tri godine bilo je 256 predmeta, dok je na teritoriji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine prema dostupnim podacima zabilježen broj od 20 predmeta.

Grafikon br. 1 Izvještaj iz Središnje baze podataka o počinjenim teškim kaznenim djelima u BiH u 2022. godini. Ministarstvo pravde BiH

2.2. Pregled podataka prema broju osuđenih osoba za 2022. godinu

Cijeneći podatke iz pravomoćnih presuda koje su dostavljene u razdoblju od 01.01.2022. do 31.12.2022. slijedi stanje kao u tabeli:

Kazneno djelo	Broj presuda	Broj osoba
Pranje novca	11	15
Upoznavanje djeteta sa pornografijom	2	2
Izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanje na upotrebu sredstava za falsifikovanje	6	6
Droge	299	316
Navođenje na prostituciju	1	1
Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije	3	3
Krijumičarenje ljudi	2	3
Proizvodnja, posjedovanje i prikazivanje dječje pornografije	1	1
Otmica	1	1
UKUPNO:	326	348

Tabela br. 3 Izvještaj iz Središnje baze podataka o počinjenim teškim kaznenim djelima u BiH u 2022. godini. Ministarstvo pravde BiH

Dakle, od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine ukupno je dostavljeno 326 presuda, protiv 348 osoba, za krivična djela za koja je propisana centralizacija podataka u skladu sa članom 407. ZKP BiH. Nadalje, uočljivo je da je broj predmeta, kao i osuđenih osoba radi počinjenog krivičnog djela zloupotrebe opojnih droga izuzetno veliki, što ukazuje na ozbiljan problem. Dakle, broj osuđenih osoba za ovo krivično djelo je mnogo veći od ukupnog broja presuđenih za sva druga djela za koja postoji obaveza centralnog vođenja i praćenja.

2.3. Vrsta i visina izrečenih sankcija

Kazneno djelo	Vrsta izrečene kazne u 2022.								
	Novčana	Uvjetna	3 mjeseca ili manja	6 mjeseci ili manja	1 godina ili manja	2 godine ili manja	3 godine ili manja	Više od 3 god.	UKUPNO
Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije		2		1					3
Droge	15	125	16	27	74	41	10	8	316
Falsifikovanje	/	4	/	2	/	/	/	/	6
Navođenje na prostituciju	1	/	/	/	/	/	/	/	1
Krijumičarenje ljudima	3	/	/	/	/	/	/	/	3
Pranje novca	14	/	/	/	1	/	/	/	15
Upoznavanje maloljetnika ili djeteta sa pornografijom	/	/	/	/	/	/	/	2	2
Proizvodnja, posjedovanje i prikazivanje dječje pornografije	/	/	/	1	/	/	/	/	1
Otmica	/	/	/	1	/	/	/	/	1
UKUPNO	33	131	16	32	75	41	10	10	348

Tabela br. 4 Izvještaj iz Središnje baze podataka o počinjenim teškim kaznenim djelima u BiH u 2022. godini. Ministarstvo pravde BiH

Za krivično djelo „neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga“ i „posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga“ izrečeno je ukupno 316 kazni, od kojih je 15 novčanih kazni, 125 uvjetnih osuda, 16 kazni zatvora od tri mjeseca ili manje, 27 kazne zatvora od šest mjeseci ili manje, 74 kazne zatvora od jedne godine ili manje, 41 kazni zatvora od dvije godine ili manja kazna, 10 kazni zatvora od tri godine ili manja kazna, i 18 sa kaznom zatvora više od tri godine. Prilikom dostavljanja presuda u Središnju bazu podataka vezano za krivična djela „neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga“ i „omogućavanje uživanja opojnih droga“ dostavljene su i 2 presude koje se

odnose na maloljetnike, a iste nisu unesene u navedenu bazu budući da baza ne podržava unošenje podataka za maloljetne počinitelje. Također su dostavljene i 2 presude koje se odnose na gore navedena krivična djela a počiniteljima su izrečene sudske opomene kao mjere sigurnosti, koje također kroz bazu podataka nije bilo moguće unijeti. U 2022. godini kao najbrojnije kazne izricane za krivična djela zloupotrebe droga su uvjetne osude, a što čini oko 40% od ukupno izrečenih osuda.

Grafikon br. 2 Izyještaj iz Središnje baze podataka o počinjenim teškim kaznenim djelima u BiH u 2022. godini. Ministarstvo pravde BiH

Za krivično djelo „falsifikovanja“ doneseno je ukupno 6 presuda, za 4 je izrečena uvjetna osuda a za 2 kazna zatvora 6mj.i manja.

Za krivično djelo „iskorištavanja djeteta ili maloljetnika radi pornografije“ izrečene su 3 presude, 2 za uvjetnu osudu a 1 za kaznu zatvora 6 mjeseci i manja.

Za krivično djelo „upoznavanje maloljetnika ili djeteta sa pornografijom“ izrečene su 2 presude a odnose se na kaznu zatvora 3 godine i više.

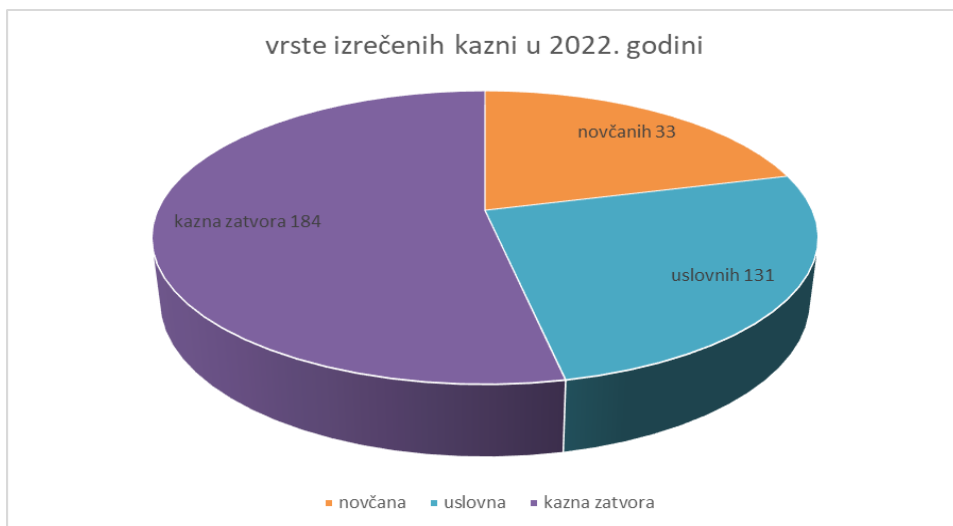
Za krivično djelo „proizvodnja, posjedovanje i prikazivanje dječje pornografije“ izrečena je 1 presude i odnosi se na kaznu zatvora 6 mjeseci i manja.

Za krivično djelo „navođenja na prostituciju“, izrečena je 1 presuda i odnosi se na novčanu kaznu.

Za krivično djelo „krijumičarenje ljudima“, dostavljene su 3 presuda, i sve su uvjetne osude.

Za krivično djelo “pranje novca” u 2022. godini izrečeno je 15 presuda. U 14 je izrečena novčana kazna, a 1 za kaznu zatvora do godinu dana ili manja.

Za krivično djelo „otmica“ izrečena je 1 presuda i odnosi se na kaznu zatvora 6 mjeseci i manja.

Grafikon br. 3 Izvještaj iz Središnje baze podataka o počinjenim teškim kaznenim djelima u BiH u 2022. godini. Ministarstvo pravde BiH

U 2022. godini kod 7 osoba u presudama koje su se odnosile na kazneno djelo zloupotrebe opojnih droga kazna je zamijenjena „radom za opšte dobro na slobodi“. Cijeneći navedeno jasno je da ovakva centralizacija podataka predstavlja izuzetno koristan i važan instrument pregleda i analize presuđenih slučajeva za krivična djela u pogledu kojih se predviđa centralizacija podataka. Iz analize navedenih podataka jasno proizilazi da je zakonodavac snažno osudio ponašanja potencijalnih počinitelja za ova krivična djela, izražavajući taj stav kroz predviđanje prilično oštih kazni za počinitelje takvih delikata, te se eventualnim uvođenjem strožijih kazni u ovim oblastima neće postići jači efekat odvraćanja od činjenja ovih

krivičnih, a sudovi su nadležni da koriste represiju koju im je na dispoziciju stavio zakonodavac.*

3. ZAKLJUČAK

Jedan od stubova funkcionisanja države jeste policija u funkciji zaštite građana uz poštovanje konvencije o ljudskim pravima. Pun kvalitet života građanima treba obezbijediti. Treba uspostaviti demokratsku kulturu građana i policije, što je uslov funkcionisanja moderne države. Sigurnost je uslov i cilj djelovanja svake društvene zajednice bez obzira na njenu moć i veličinu. Država sa strategijom jača je od oružane sile.

Rezultati istraživanja ukazuju da u Bosni i Hercegovini postoje organizovane grupe, usmjerene na izvršenje krivičnih djela organizovanog kriminaliteta. Postojeći i novonastali uslovi ukazuju na tendenciju širenja ovog oblika kriminaliteta. Dobijena saznanja sprovedenim istraživanjem ukazuju da mjere policije nisu dale odgovarajuće rezultate. U savremenim uslovima, kada kriminalitet i dalje postaje društveno opasan i latentan, policija mora mnogo više nego ranije da mu ide u susret, da ga otkriva u pripremi, da konspirativnim prodorom u kriminalne sredine dođe do saznanja o tajnom kriminalnom povezivanju i planiranju krivičnih djela.

Policija kao najpozvanija mora da osvaja ovo, često široko, nepristupačno i opasno područje, bez obzira na to da li su u pitanju pojedinci ili strukture koje su nosioci finansijske, ekonomske, pa i političke moći. Organizovanom kriminalu može da se suprostavi jedino mobilnija, efikasnija, bolje obučena i bolje informisana policija. Konspirativni rad policije može da izgleda suprotan demokratskim principima i nadzorima savremenog društva, međutim, nerijetko on je jedini efikasan kada je riječ o savremenim oblicima kriminalnog organizovanja i djelovanja.

Naravno, u procesu demokratskog razvoja podrška javnosti i međunarodni faktor su neophodni, bez čije pomoći je teško zamisliti uspješno programiranje, realizovanje i preventivne i represivne djelatnosti u odnosu na organizovani kriminalitet. S pravom možemo da zaključimo da je danas organizovani kriminal broj jedan koji ugrožava i male i moćne države.

* Izvještaj iz Središnje baze podataka o počinjnim teškim kaznenim djelima u Bosni i Hercegovini u 2022. godini, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, usvojen na 54. sjednici Savjeta ministara održana 28.07.2022. godine

Sigurno je i to da iole uspješno suprostavljanje organizovanom kriminalu, zahtijeva, između ostalog, i prije svega njegovu mnogo precizniju određenost i definisanost društvenu, zakonsku), nego što je to sada slučaj.

Može se zaključiti da je Bosna i Hercegovina na legislativnom planu usvojila kriminalnopolitički pristup organizovanom kriminalitetu koji uglavnom odgovara zahtjevima savremene antikriminalne politike. Novo zakonodavstvo ove države je značajan napredak u legislativnom uređenju područja sigurnosne zajednice. Međutim, de lege ferenda, težak i složen posao, upotpunjavanjem odgovarajućim odredbama posebno materijalnog i procesnog krivičnog prava, trajaće i nadalje. Premda je niz postojećih rješenja očigledno preventivnog značaja, posebno je važno, pored represivnih mjera, pravno regulisati i mogućnost preduzimanja preventivnih mjera ante delictum.

LITERATURA

1. Bojanić, N., 2002. Značaj i funkcija racije u razrješavanju krivičnih djela ubistva. Sarajevo: Securitas.
2. Bojanić, N., Korajlić, N., Kavazović, M., 2015. Kriminalistička tehnika, Visoka škola "CEPS - Centar za poslovne studije, Kiseljak
3. Izvješće iz Središnje baze podataka o počinjenim teškim kaznenim djelima u Bosni i Hercegovini u 2022. godini. Sarajevo: Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.
4. Korajlić, N., 2011. Kriminalistički praktikum, Centar za kulturu i obrazovanje Tešanj, Tešanj
5. Korajlić, N., 2012. Istraživanje krivičnih djela, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo
6. Korajlić, N., Selimić, M., Toth, L., 2023. Specifičnosti kriminalističkog istraživanja imovinskih delikata sa elementima nasilja, Visoka škola "CEPS – Centar za poslovne studije" Kiseljak/ Društvena i tehnička istraživanja, broj 1/2023,
7. Korajlić, N., Selimić, M., 2015. Kriminalistička taktika, Visoka škola "CEPS - Centar za poslovne studije, Kiseljak
8. Korajlić, N., Šuperina, M., Selimić, M., 2020. Uvod u kriminalistiku na znanstvenim temeljima suprotstavljanja kriminalitetu, Visoka škola "CEPS - Centar za poslovne studije", Kiseljak
9. Modly, D., Korajlić, N., 2002. Kriminalistički riječnik. Tešanj: Centar za kulturu i obrazovanje.
10. Modly, D., Korajlić, N., 2002. Kriminalistički rječnik, Centar za kulturu i obrazovanje, Tešanj
11. Modly, D; Selimić, M; Mršić, G.: 2018. Metodika istraživanja silovanja. Visoka škola „CEPS – Centar za poslovne studije“ Kiseljak
12. Petrović, B., 2004. Narkokriminal. krivičnopravni. kriminološki. krivičnoprocesni i kriminalistički aspekti. Sarajevo: Pravni fakultet.
13. Selimić, M., Vuković, V.: 2015. Posebne istražne radnje i njihov značaj u istraživanju krivičnih djela. Visoka škola "CEPS – Centar za poslovne studije" Kiseljak/ Društvena i tehnička istraživanja, broj 1.,
14. Šeparović, Z., 1987. Kriminologija i socijalna patologija. Zagreb-Beograd: Pravni fakultet Zagreb.